

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 46

Gider vergileri Kanununda bâzı değişiklikler yapılması, İstihsal ve Gümrük vergileri hadleri artırılmış olan akar yakıtların Stok Vergisine tabi tutulması hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/361)

T C.

Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı: 71/1868-4122

22 . 12 . 1962

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kuurulunca 18 . 12 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «Gider Vergileri Kanununda» bâzı değişiklikler yapılması, istihsal ve gümrük vergileri hadleri artırılmış olan akar yakıtların Stok Vergisine tabi tutulması hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasına rica ederim.

Ismet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

Gider Vergileri Kanunu gereğince, demiryolu üzerinde işliyen vasıtalar ve motorla müteharrik gemiler ve uçaklarla yapılan taşımalarla, şehir içi otobüslerle yapılan yolcu taşımaları nakliyat vergisine tabi bulunmaktadır.

Nakliyat vergisinin ihdas olunduğu tarihten beri karayollarıyla yapılan şehirlerarası yolcu ve yük taşımaları nakliyat vergisine tâbi tutulamamıştır. Bu durum ise bilhassa demiryolları ile karayolları arasında, demiryolları aleyhine zararlı bir rekabete meydan verdiği gibi, karayollarından faydalananların, bu yolların büyük masrafları icabettiren inşa ve bakım giderlerine iştirak ettirilmemeleri gibi bir netice tevliyetmektedir.

Bu mahzurları bertaraf etmek üzere, motorlu kara nakil vasıtalarıyla yapılan şehirlerarası yolcu ve yük taşımalarının da Gider Vergileri Kanunundaki esaslar dairesinde nakliyat vergisine tabi tutulması düşünülebilirse de, yapılan incelemelerde sözü edilen taşımaların nakliyat vergisine tabi tutulmasının, memleketimizin şartları da nazara alındığı takdirde, vergi tekniği yönünden imkânsız denilecek kadar zor olduğu sonucuna varılmıştır.

Hâdise, ekonomik yönden de incelenirse görülür ki, memleketimizde bahis konusu şehirlerarası taşımalar, ancak son zamanlarda olumlu bir istikamette gelişme göstermeye başlamıştır. Bu faaliyet vergilendirilirse yeni taazzuv etmeye başlayan ve gelişme istdadı gösteren teşebbüsler güç duruma düşecekler ve karşılaşacakları gayrimeşru rekabet yüzünden geriliyeceklerdir.

Bu sebeplere binaen, akar yakıtlardan alınmakta olan istihsal vergisinin bir miktar artırılması daha doğru görülmüştür. Çünkü, akar yakıtlardan alınan vergilerin netice itibarıyla taşımalarla çok sıkı ilgisi vardır.

Akar yakıtlardan alınmakta olan istihsal vergisinin bir miktar artırılması halinde hayat pahalılığına mühim bir tesiri olmayacaktır. Esasen akar yakıt fiyatları yabancı memleketlere nisbetle memleketimizde daha düşüktür. Bâzı memleketlerdeki akar yakıt fiyatları gözden geçirildiği takdirde, bu cihet açık olarak görülecektir. Ezcümle, Türkiye'de normal benzinin vergili pompa fiyatı bir litresi 79 kuruş iken, resmi kura nazaran bu fiyat Fransa'da 173 kuruş, Almanya'da 127 kuruş, İtalya'da 138 kuruş, İngiltere'de 122 kuruştur.

Bundan mâda, beş yıllık plânın tahakkuk ettirilmesi için varidata büyük bir ihtiyaç vardır. Bu ihtiyacın karşılanması için de akar yakıt istihsal vergisinin bir miktar artırılması zaruri görülmüştür. Ancak, memleketimizin özel şartları göz önünde tutularak gaz yağı bu artırımın şumulü dışında bırakılmak suretiyle ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Tasarının birinci maddesiyle, halen benzinden alınmakta olan beher kiloda 27 kuruş istihsal vergisinin 45 kuruşa, motorin ve mazottan 8 ve 8,5 kuruş olarak alınmakta olan vergilerin 20 şer kuruşa çıkarılması derpiş edilmiştir.

Bu artırma ile, elde olunacak fazla varidatın 200 milyon lira civarında olacağı tahmin edilmektedir.

Geçici madde ise, akar yakıt ticareti ile işgal edenlerin ellerinde stok olarak bulunan akar yakıtların da, vergi adaletini teminen beyanını ve fiyat farklarının ödenmesini âmir bulunmaktadır.

Tasarının 2 nci ve 3 ncü maddeleri mutad maddelerden ibarettir.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No: 1/361
Karar No: 27

7 . 1 . 1963

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 18 . 12 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «Gider Vergileri Kanununda bazı değişiklikler yapılması, İstihsal ve Gümrük Vergileri hadleri artırılmış olan akar yakıtların stok vergisine tabi tutulması hakkında kanun tasarısı» komisyonumuzda ilgili Maliye Bakanı ve temsilcilerin iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

Müstenit gerekçede izah edildiği gibi karayolları ile yapılan şehirlerarası yolcu ve yük taşımaları nakliyat vergisine tabi tutulmadığından bu vaziyet demiryolları aleyhine zararlı bir rekabete meydan vermekte ve karayollarından istifade edenlerin, bu yolların gerektirdiği inşa ve bakım masraflarına iştirak ettirilmemesi neticesini doğurmaktadır.

Bu mahzurun bertarafı motorlu kara nakil vasıtaları ile yapılan şehirlerarası yük ve yolcu taşımalarının nakliyat vergisine tabi tutulmasını hatıra getirebilirse de, bunun vergi tekniği yönünden ne kadar zor olacağı aşikârdır.

Kaldı ki, bu verginin ihdası ânında yeni taazzuv eden ve gelişme istidadı gösteren teşebbüsler birtakım güçlüklerle karşılaşacaklar ve gayrimesru rekabet yüzünden geriliyeceklerdir.

Bütün bu mahsurlara mebni, akar yakıtlardan alınmakta olan İstihsal Vergisinin bir miktar artırılmasının uygun olacağı; bhusus beş yıllık plânın tahakkuk ettirilmesinde varidata büyük bir ihtiyaç hâsıl olacağı da göz önüne alınacak olursa 200 000 000 lira civarında varidat elde edecek olan bu yoldaki akar yakıt İstihsal Vergisinin bir miktar artırılmasının zaruri bulunacağı neticesine varılır.

Maddelerin açıklanması :

Tasarının geçici maddesinde zikredilen radyo ile ilân keyfiyetinin kanunların yürürlüğe girmesi prensibi ile tezat teşkil edeceği mülâhazası ile maddeden (Radyo ile) kaydının çıkarılmasına ;

Bu itibarla komisyonumuzca muvafık mütalâa edilen tasarının diğer maddelerinin gerekçesi ile birlikte aynen kabulüne ve havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arzına karar verildi.

Başkan Gümüşane <i>Necmeddin Küçükler</i>	Sözcü Erzurum <i>Gıyasettin Karaca</i>	Aydın <i>Nedim Müren</i>	Bolu <i>Kâmil İnal</i>
Kocaeli <i>Cemal Babac</i>	Muş <i>Sait Mutlu</i>	Ordu <i>Orhan Naim Hazinedar</i>	

Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Plân Komisyonu
Esas No. 1/361
Karar No. 19

28 . 1 . 1963

MİLLET MECLİSİ YÜKSEK BAŞKANLIĞINA

«Gider vergileri Kanununda bazı değişiklikler yapılması, İstihsal ve Gümrük vergileri hadleri artırılmış olan akar yakıtların Stok Vergisine tabi tutulması hakkında kanun tasarısı» ve Maliye Komisyonu raporu komisyonumuza havale edilmiş olmakla Maliye Bakanlığı temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Gerekçesinde de belirtildiği üzere, işbu tasarı ile, beş yıllık plânın finansmanı ve bu arada motorlu kara taşıtlarıyla yapılan taşımalar Nakliyat Vergisine tâbi olmadıkları halde, Devlet Demiryolları ile vâkı taşımalarda bu vergiye tabi olması sebebiyle vergi yükü bakımından farklı bir netice tevlimeden bu durumu imkân nisbetinde önlemek maksadiyle, 6802 sayılı Gelir vergileri Kanununa bağlı 1 numaralı tablonun 2/D pozisyonunun (i) fıkrası gereğince, halen benzinden bir kiloda 27 kuruş olarak alınmakta olan İstihsal Vergisinin 18 kuruş fazlasıyla 45 kuruşa, aynı pozisyonun (iii) fıkrasının (a ve b) bentleri gereğince, motorin ve mazottan bir kiloda 8 ve 8,5 kuruş olarak alınmakta olan İstihsal vergilerinin 11,5 ve 12 kuruş zamlarla 20 şer kuruşa çıkarılması derpiş edilmiştir.

Komisyonumuzda cereyan eden müzakereler neticesinde tasarının sevk edilmesi yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

1. Tasarının birinci maddesi ile benzine yapılan zam aynen kabul edilmiştir. Fakat, bugünkü fiyat farklarının muhafaza edilmesi gerektiği ve ayrıca memleketimizde motorin ve mazot istihlâkinin artması nazarı dikkate alınarak Hükümet tasarısında motorin ve mazot için bir kiloda 20 şer kuruş olarak tesbit olunan İstihsal Vergisi hadlerinin 16 şar kuruşa indirilmesi yerinde görülmüştür.

2. Bundan başka keza birinci maddenin sonuna «kanunun 4 ncü maddesinin (k) bendi hükmü saklıdır» fıkrası ilâve edilmiştir. Bu hükmün ilâve olunmasından maksat, sözü edilen muafiyetin tatbikinde her hangi bir tereddüde düşülmemesini temindir.

6802 sayılı Gider vergileri Kanununun 1 nei maddesi delâletiyle bu kanuna bağlı 1 numaralı tabloda kayıtlı maddelerin hem ithal edilenleri, hem de memleket dâhilinde imal ve teslim olu-

nanları aynı nisbetlerde İstihsal Vergisine tabidir. Bu kanunun 4 ncü maddesinin (k) işaretli fıkrası ile, memleket dâhilinde imal ve teslim olunan ve fuelorl tabir edilen ağır mazot dâhilde alınan İstihsal Vergisinden istisna edilmiştir. (k) işaretli fıkranın kanuna bağlı tabloda zikredilmesi, sırf bir tereddüdü önlemek maksadına mâtuf olup, bu istisnanın ithal olunan ağır mazotlara teşmil edildiği mânasını tazammun etmemektedir.

3. Maliye Komisyonunun geçici maddesi ile yürürlük maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Hatay Ş. İnal	Başkanvekili Balıkesir F. İslimyeli	Sözcü Ordu A. H. Onat	Aydın O. Apaydın
Aydın Muhalifim. İ. Sezgin	Balıkesir A. A. Bolak	Bilecik Ş. Binay İmzada bulunamadı.	Çanakkale Ş İnan
Çanakkale Muhalifim. R. Sezgin	Elâzığ İmzada bulunamadı. Ö. F. Sanaç	Gümüşane Muhalifim S. Savacı	İzmir N. Mirkelâmoğlu
Kars K. Okyay	Kırşehir Muhalifim. A. Bilgin	Sakarya Muhalifim. N. Bayar	Sinop M. Alicanoğlu

Yozgat
V. Uyar

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Gider Vergileri Kanununda bazı değişiklikler yapılması, İstihsal ve Gümrük Vergileri hadleri artırılmış olan akar yakıtların Stok Vergisine tabi tutulması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 13 . 7 . 1956 tarihli ve 6802 sayılı Gelir Vergisi Kanununa bağlı I numaralı ilk istihsal maddeleri tablosunun (2/D) pozisyonunun (i) fıkrası ile (iii) fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

D) Akar yakıtlar :

Petrol ve şist yağları (ham yağlar hariç), esas unsur olarak % 70 ve daha fazla petrol veya şist yağını ihtiva eden :

i) Kapalı kabda alevlenme noktası 30 santigrat dereceden aşağı olan hafif yağlar (1 Kg. S. den 45 Kr.)

iii) Kapalı kabda alevlenme noktası 55 santigrat derece ve daha yukarı olan ağır yağlar :

a) Taktir mahsulü yakıtlar :

Kraking vukuu bulmadan % 80 den fazlası takattur edenler (1 Kg. S. den 20 Kr.)

b) Tortu yakıtlar :

Kraking vukubulmadan takattur eden kısmı % 80 den az olanlar (1 Kg. S. den 20 Kr.)»

Stok Vergisi :

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunla İstihsal Vergisi hadleri ve 5383 sayılı Gümrük Kanununa bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin bazı pozisyonlarında değişiklik yapılmasına dair 2 . 1 . 1961 tarihli ve 197 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine istinaden Gümrük Vergisi hadleri artırılmış olan akar yakıtlar Stok Vergisine tabidir.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Gider Vergileri Kanununda bazı değişiklikler yapılması, İstihsal ve Gümrük Vergileri hadleri artırılmış olan akar yakıtların Stok Vergisine tabi tutulması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

PLÂN KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Gider Vergileri Kanununda bazı değişiklikler yapılması, İstihsal ve Gümrük Vergileri hadleri artırılmış olan akar yakıtların Stok Vergisine tabi tutulması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 13 . 7 . 1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununa bağlı 1 numaralı ilk istihsal maddeleri tablosunun 2/D pozisyonunun (i) fıkrası ile (iii) fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

D) Akar yakıtlar :

Petrol ve şist yağları (ham yağlar hariç), esas unsur olarak % 70 ve daha fazla petrol veya şist yağını ihtiva eden :

i) Kapalı kabda alevlenme noktası 30 santigrat dereceden aşağı olan hafif yağlar (1 Kg. S. den 45 Kr.)

iii) Kapalı kabda alevlenme noktası 55 santigrat derece ve daha yukarı olan ağır yağlar ;

a) Taktir mahsulü yakıtlar :

Kraking vukubulmadan % 80 den fazlası takattur edenler (1 Kg. S. den 16 Kr.)

b) Tortu yakıtlar :

Kraking vukubulmadan takattur eden kısmı % 80 den az olanlar (1 Kg. S. den 16 Kr.) «Kanunun 4 ncü maddesinin (k) bendi hükmü saklıdır.»

GEÇİCİ MADDE — Maliye Komisyonunun geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunla İstihsal Vergisi hadleri ve 5383 sayılı Gümrük Kanununa bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin bazı pozisyonlarında değişiklik yapılmasına dair 2 . 1 . 1961 tarihli ve 197 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine istinaden Gümrük Vergisi hadleri artırılmış olan akar yakıtlar Stok Vergisine tabidir.

Sözü edilen akar yakıtların ticaretiyle işigal eden özel ve tüzel kişilerle, bunların bilcümle şube, acenta, bayi, komisyoncu ve sair satıcıları, bu kanunun yayımı tarihinde ana depo, depo, ticarethane, mağaza ve tanklarında veya sair yerlerde veya yolda bulunan akar yakıtlarını cins, miktar ve sikkeleri ve buldukları yerler itibariyle bir beyannameye kaydetmeye ve bu beyannameyi Maliye Bakanlığınca bu konuda radyo ile yapılacak ilânı takip eden günün akşamına kadar bağlı oldukları yer vergi dairesine vermeye mecburdurlar.

Beyanname vermek mecburiyetinde olanlar, yukarıda zikrolunan ve kendilerine ait bulunan yerlerde mevcut olup başkalarına satılmış, fakat bedelleri henüz tahsil edilmemiş veya hibe edilmiş veya sair suretlerle mülkiyeti devredilmiş akar yakıtları da beyannamelerinde göstermeye mecburdurlar.

Vergi daireleri, beyan olunan akar yakıtların beher kilosu üzerinden, Ticaret Bakanlığınca bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce tesbit ve ilân edilmiş olan ana depo satış fiyatları ile, İstihsal ve Gümrük Vergileri hadlerinin artırılması dolayısıyla aynı Bakanlıkça yeniden tesbit ve ilân edilmiş olan ana depo satış fiyatları arasındaki farkları tarh ve tebliğ ederler.

Beyan üzerine tarh olunan Stok Vergileri tebliğ tarihini takip eden ay başından itibaren iki ay içinde, her ay bir taksit olmak üzere, iki eşit taksitte ödenir. Vâdesinde ödenmiyen

Sözü edilen akar yakıtların ticareti ile işigal eden özel ve tüzel kişilerle, bunların bilcümle şube, acente, bayi, komisyoncu ve sair satıcıları, bu kanunun yayımı tarihinde ana depo, depo, ticarethane, mağaza ve tanklarında veya sair yerlerde veya yolda bulunan akar yakıtlarını cins, miktar ve sikkeleri ve buldukları yerler itibariyle bir beyannameye kaydetmeye ve beyannameyi Maliye Bakanlığınca bu konuda yapılacak ilânı takip eden günün akşamına kadar bağlı oldukları yer vergi dairesine vermeye mecburdurlar.

Beyanname vermek mecburiyetinde olanlar, yukarıda zikrolunan ve kendilerine ait bulunan yerlerde mevcut olup başkalarına satılmış, fakat bedelleri henüz tahsil edilmemiş veya hibe edilmiş veya sair suretlerle mülkiyeti devredilmiş akar yakıtları da beyannamelerinde göstermeye mecburdurlar.

Vergi daireleri, beyan olunan akar yakıtların beher kilosu üzerinden, Ticaret Bakanlığınca bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce tesbit ve ilân edilmiş olan ana depo satış fiyatları ile, istihsal ve gümrük vergileri hadlerinin artırılması dolayısıyla aynı bakanlıkça yeniden tesbit ve ilân edilmiş olan ana depo satış fiyatları arasındaki farkları tarh ve tebliğ ederler.

Beyan üzerine tarh olunan Stok Vergileri tebliğ tarihini takip eden ay başından itibaren iki ay içinde her ay bir taksit olmak üzere iki eşit taksitte ödenir. Vâdesinde ödenmiyen vergiler hakkında Âmme Ala-

Hü.

vergiler hakkında **Ämme Alacaklarının Tahsil Usulü** hakkındaki Kanun hükümleri uygulanır.

Süresinde beyanda bulunmayanlar veya noksan beyanda bulunanların, beyan etmedikleri veya noksan beyan ettikleri akar yakıtlara ait vergiler iki kat zamlı olarak tahsil olunur.

Cezalar hariç, Vergi Usul Kanununun diğer hükümleri işbu Stok Vergisi hakkında da uygulanır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

18 . 12 . 1962

Başbakan

I. İnönü

Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

E. Alican

Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

H. Dinçer

Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

T. Feyzioğlu

Devlet Bakanı

A. Ş. Ağanoğlu

Devlet Bakanı

R. Aybar

Devlet Bakanı

N. Öktem

Adalet Bakanı

A. K. Yörük

Millî Savunma Bakanı V.

H. Oğuz Bekata

İçişleri Bakanı

H. Oğuz Bekata

Dışişleri Bakanı V.

T. Feyzioğlu

Maliye Ko.

caklarının Tahsil Usulü hakkındaki Kanun hükümleri uygulanır.

Süresinde beyanda bulunmayanlar veya noksan beyanda bulunanların beyan etmedikleri veya noksan beyan ettikleri akar yakıtlara ait vergiler iki kat zamlı olarak tahsil olunur.

Cezalar hariç, Vergi Usul Kanununun diğer hükümleri işbu Stok Vergisi hakkında da uygulanır.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Plan Ko.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Maliye Bakanı

F. Melen

Millî Eğitim Bakanı

Ş. R. Hatipoğlu

Bayındırlık Bakanı

İ. Seçkin

Ticaret Bakanı

M. Ete

Sa. ve So. Y. Bakanı

Y. Azizoglu

Gümrük ve Tekel Bakanı

O. Öztürk

Tarım Bakanı

M. İzmen

Ulaştırma Bakanı

R. Ökten

Çalışma Bakanı

B. Ecevit

Sanayi Bakanı V.

F. Melen

Ba.-Ya. ve Turizm Bakanı

C. T. Karasapan

İmar ve İskân Bakanı

F. K. Gökay